

AHMET ÜMİT'İN FOLKLOR ÜRÜNLERİNE BAKIŞI*

Ayşe DURMUŞ**

Dr. Öğr. Üye. Erol AKSOY***

ÖZ

Toplumların, tarihi süreçte ortaya koydukları maddi ve manevi unsurlar kültürel değerleri oluşturur. Kültürün alt dallarından biri ise halk kültürü olarak adlandırılır. Halk kültürünün içerisinde gelenekler, görenekler, inanış, giyim, mutfak gibi kültürel öğeler bulunur. Toplumların kültürel kodlarını oluşturan bu unsurlar, canlılıklarını koruyarak kuşaklar arasında sözlü aktarım yöntemiyle asırlardır varlıklarını devam ettirir. Sözlü aktarımın yanı sıra kültürel unsurlar, toplumların yazılı eserlerinde de kullanılır. Böylece asırlardır sözlü şekilde devam ettirilen kültürel unsurlar günümüzde eserler aracılığıyla yazılı şekilde devam ettirilir. Modern dönem yazarlarından olan Ahmet Ümit'de, yetiştiği kültürel çevreden ve farklı amaçlarla gerçekleştirdiği seyahatlerden gözlemleyerek edindiği birçok folklorik unsura eserlerinde yer vererek sözlü kültürel unsurlarının yazılı şekilde aktarılmasını sağlayan yazarlardan biridir. Yazarın eserlerinde folklorik unsurlara yer verilmesinin yanı sıra *Masal Masal İçinde* ve *Olmayan Ülke* isimli eserleri baştan sona kadar anonim halk edebiyatı türlerinden olan masal türünün motiflerini içermesi yönüyle önemlidir. *Ninata'nın Bileziği* başlıklı destan metninde Hititler zamanında gerçekleştirilen Kadeş Savaşı konu edilir. *Bab-ı Esrar* isimli roman ise tekke-tasavvuf edebiyatı unsurlarına daha fazla yer verilmesi yönüyle dikkat çeker. Yazarın eserlerinde folklorik unsurlara bu kadar fazla yer verilmesinin nedeni Ahmet Ümit'in yetiştiği sözlü kültür unsurlarını çok iyi benimsemiş olması ve bu unsurları okuyucularına eserleri aracılığıyla aktarmak istemesidir. Bu makalede Ahmet Ümit'in folklor anlayışı değerlendirildikten sonra yazarın eserlerinde yer alan folklorik unsurlar, Ahmet Edip Uysal ile Umay Günay'ın folkloru oluşturan unsurlar tablosuna göre incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Ümit, Romanlar, Halk Bilimi, Folklorik Unsurlar, Kültür.

AHMET ÜMİT'S VIEW ON FOLKLOR PRODUCTS

ABSTRACT

The material and spiritual elements that societies put forward in the historical process constitute cultural values. One of the sub-branches of culture is called folk culture. Folk culture includes cultural elements such as traditions, customs, beliefs, clothing and cuisine. These elements, which constitute the cultural codes of societies, maintain their existence for centuries by preserving their vitality with the method of oral transmission between generations. In addition to oral transmission, cultural elements are also used in the written Works of societies. Thus, cultural elements that have been continued verbally for centuries are continued in written form today though works Ahmet Ümit, who is one of the modern period writers, is one of the writers who provides the transfer of oral cultural elements in written form by including many folkloric elements that he acquired by observing the cultural environment he grew up in and traveling for different purposes. In addition to including folkloric elements in the author's works, his works

* "Ahmet Ümit'in Folklor Anlayışı" başlıklı bu makale çalışması Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında 2022 yılında hazırlanmış olan "Ahmet Ümit'in Eserlerinde Halk Bilimi Unsurları" başlıklı yayımlanmamış yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** ayse.dr38@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-3051-6265

*** Erciyes Üniversitesi/Eğitim Fakültesi/Türkçe Ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü/Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı/, erol@erciyes.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-2553-4052

titled Fairy Tales and Unknown Land are important in that they contain the motifs of the folk tale genre, which is one of the anonymous folk literature genres from beginning to end. In the epic text titled Ninatta's Bracelet, the Battle of Kadesh, which was fought during the Hittites, is the subject. The novel Bab-ı Esrar, on the other hand, draws attention in terms of giving more place to the elements of sufi literature in tekke. The reason why folkloric elements are included so much in the author's works is that Ahmet Ümit has adopted the oral culture elements he grew up with very well and wants to convey these elements to his readers through his works. In this article, after evaluating Ahmet Ümit's understanding of folklore the folkloric elements in the author's works will be examined according to the table of elements that make up the folklore of Ahmet Edip Uysal and Umay Günay.

Keywords: Ahmet Ümit, Novels, Folklore, Folkloric Elements, Culture.

1. Giriş

Şiir, roman ve destan gibi değişik konularda eserler vererek çok yönlü kişiliğini ortaya koyan Ahmet Ümit günümüzde başarılarıyla anılan yazarlardan biridir. Ahmet Ümit, eserlerinde yaşadığı dönemin sosyal olaylarını ele alarak romanlarında bu konulara ağırlık verir. Yazarın üzerinde durduğu temaların başında daha çok Türk toplumunun sosyal yaşantısı gelir. Ahmet Ümit, eserlerinde bu konuların sosyal boyutuyla ilgilenecek okuyucunun dikkatini sosyal ve kültürel sorunlara çekmek ister.

Destanlar, ninniler, masallar toplumların yaşadıkları hayatın ürünleridir ve toplumlara ait pek çok gerçeği içlerinde barındırırlar. Toplumlar bu unsurlara yaklaştıkça kendilerini daha iyi tanıma fırsatı bulurlar. Ahmet Ümit'e göre edebî eserleri oluşturmak, eski ve kuvvetli edebiyat gelenekleri olan milletler için bu maziden faydalanmakla mümkündür. Türk milletinin de ilk çağlardan başlamak üzere zamanla büyüyen ve genişleyen bir sanat ve edebiyatının olduğu; bu edebiyat ve sanatın hayat içerisinde bir bütünlük teşkil ederek bu bütünlüğün geçmiş zaman gelenekleriyle beslenen bir köke bağlı olduğu belirtilir. Edebiyatımızın ve milletimizin bekası geçmişten gelen ve kültürel değerlerimizle oluşan devam zincirinin hiç kopmadan gelecek kuşaklara aktarılmasına bağlıdır. Bu bağlamda okuyucular da içinde yetiştikleri sözlü kültür unsurlarını yazarın *Masal Masal İçinde* eseri, *Ninatta'nın Bileziği* eseri, *Bab-ı Esrar* isimli eserinde yer verilen ninni metinleri aracılığıyla tanırırlar.

Ahmet Ümit eserlerinde folklor ürünlerini kalıp şeklinde kullanma taraftarı değildir. O, diğer kültür ürünlerinde olduğu gibi halk edebiyatı ve folkloru ait olan değerleri estetik bir bakışla işleyerek okuyucuya sunma taraftarıdır. Ahmet Ümit bu düşüncesiyle Türk toplumunun kültürel değerleri ile Batı toplumunun sahip olduğu kültürel unsurların sentezini yapmayı amaçlamaktadır. Yazar, bu fikirlerinden hareketle halka ait zenginlikleri ortaya çıkarmaya çalışmış, eserlerinde halk edebiyatına ait ürünleri azımsanmayacak ölçüde kullanılmıştır. Toplumların sahip oldukları folklorik malzemeler, Ahmet Ümit'in kültürel birikimiyle bağlantılı olarak modern türler içerisinde işlenerek okuyucuya aktarılmaktadır. Yazarın *Bab-ı Esrar*, *İnsan Ruhunun Haritası*, *Masal Masal İçinde*, *Olmayan Ülke*, *Sultanı Öldürmek*, *Kayıp Tanrılar Ülkesi*, *Ninatta'nın Bileziği*, *Patasana*, *Sis ve Gece*, *Tapınak Fahişeleri*, *Çıplak Ayaklıydı Gece*, *Beyoğlu Rapsodisi*, *Kırlangıç Çığılığı*, *Kavim*, *Kukla*, *Beyoğlu'nun En Güzel Abisi*, *Elveda Güzel Vatanım*, *Kar Kokusu*, *Aşk Köpekliktir* ve *İstanbul Hatırası* isimli eserleri incelendiğinde sanatçının halk mimarisine, danslarına, oyunlarına, mutfağına, giyimine, inançlarına, türkülere vd. derin bir dikkatle baktığı ve bu türleri sanatçı duyarlılığıyla

işlediği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda yazarın eserlerinde yer verilen halk bilimi unsurları Ahmet Edip Uysal ve Umay Günay'ın folklor tasnifi doğrultusunda incelenecektir.

2. Eserlerdeki Halk Bilimi Unsurları

Ahmet Ümit'in eserlerindeki folklorik unsurlar Ahmet Edip Uysal ve Umay Günay'ın tasnifleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Bu tasnif şu başlıklardan oluşmaktadır.

- a. Halk Edebiyatı,
- b. Hayatın Dönüm Noktaları,
- c. Halk Bilgisi,
- d. Halk Dansları,
- e. Seyirlik Oyunlar,
- I. Köy Seyirlik Oyunları,
- II. Meddah,
- III. Karagöz,
- IV. Kukla,
- V. Orta Oyunu,
- VI. Tulûat Tiyatrosu
- f. Halk Müziği,
- g. Çocuk ve Büyüklerin Oyunları,
- h. Belirli Günler,
- i. Halk Mimarisi,
- j. Giyim Kuşam,
- k. El Sanatları,
- l. Mutfak (Uysal- Günay 1990: 267).

2.1. Halk Edebiyatı

Türk halk edebiyatı; anonim halk edebiyatı, âşık edebiyatı ve tekke tasavvuf edebiyatı olmak üzere üç ana kola ayrılır. Anonim halk edebiyatı ürünleri zaman içerisinde anlatıcıları unutulduğu için anonimlik vasfı kazanan ürünlerdir. Âşık edebiyatı ürünleri belli bir âşık tarafından söylendiği için söyleyeni bellidir. Tekke tasavvuf edebiyatı ürünleri ise dinî muhteva barındırıp söyleyeni belli olan ürünlerdir.

Ahmet Ümit'in eserlerinde, anonim halk edebiyatı unsurlarının çokça kullanıldığı tespit edilmiştir. Ancak yazarın hiçbir eserinde âşık edebiyatı unsurlarına rastlanılmamıştır. Yazarın *Bab-ı Estrar* ve *İnsan Ruhunun Haritası* isimli eserlerinde tekke edebiyatı ürünlerine yer verilmiştir.

Ahmet Ümit, anonim halk edebiyatı türlerinden biri olan 'masal'a ve bu türün motiflerine özellikle *Masal Masal İçinde* ve *Olmayan Ülke* isimli eserlerinde yer vermiştir. Bu eserlerde özellikle iyiler ile kötülerin karşılaşması ve sonunda iyilerin zafer kazanmaları gibi motiflere yer verildiği tespit edilmiştir (Ümit 2020d: 142; Ümit 2020e: 146). Bunların yanında yazarın *Bab-ı Estrar* (Ümit 2018a: 93-94-95) , *Sultanı Öldürmek* (Ümit 2014a: 60) ve *Kayıp Tanrılar Ülkesi* (Ümit 2021: 358-359) isimli eserlerinde 'efsane' türüne; *Ninatta'nın Bileziği* (Ümit 2020c: 11-111), *Patasana* (Ümit 2010a: 8-9)

ve *İnsan Ruhunun Haritası* (Ümit 2019a: 15) isimli eserlerinde ‘destan’ türüne yer verilmiştir. Ahmet Ümit, pek çok eserinde yoğun anlamlı duyguları uzun cümlelerle ifade etmekten kaçınarak atasözleri ve deyimler aracılığıyla okuyucuya sunmuştur (Ümit 2007: 37; Ümit 2017a: 33; Ümit 2019b: 60; Ümit 2019b: 89). Ahmet Ümit’in, *Bab-ı Esrar* isimli eserinde kullanılan ‘ninni’ metni ise bebekleri uyutma işlevinde kullanılmıştır (Ümit 2018a: 257). Yazarın, *Beyoğlu Rapsodisi* (Ümit 2014b: 496) ve *Kırlangıç Çılgılığı* (Ümit 2020d: 328) isimli eserlerinde yer verilen ‘tekerleme’ metinleri ile yazarın anonim halk edebiyatı türlerinin bütün dallarına eserlerinde yer verdiğini kanıtlar niteliktedir. Ahmet Ümit, anonim halk edebiyatına ait olan bu ürünleri şahsi üslubu içerisinde eriterek romanlarında muhteva ile yoğurmayı başarmıştır.

Ahmet Ümit’in eserlerinde Mevlana ve Yunus Emre gibi “Tekke edebiyatı” temsilcileriyle ilgili tespitler yapıldığı anlaşılmaktadır. Yazarın özellikle *Bab-ı Esrar* isimli eserinde Mevlana’ya çok sık yer verilmektedir. Bu eserde farklı milletlerden oluşan turist gruba Mevlana’nın şiirlerinden birinin çevirisinin okunduğu belirtilir (Ümit 2018a: 303). Ahmet Ümit’e göre turist gruba karşı okunan bu şiir aracılığıyla Mevlana sadece Müslüman mistikleri etkilememektedir. Farklı ırklardan ve dini görüşlerden olan toplumlar da asırlar sonra dahi Mevlana’nın görüşlerinden etkilenecek huzur bulurlar.

Tekke edebiyatı temsilcilerinden olan Yunus Emre’ye göre bütün varlıkların özünde sevgi ve hoşgörü vardır. Ahmet Ümit’de çevremizde bulunan her nesnenin benliğinde sevgi olduğunu düşünür ve sevgi temasına özellikle halk edebiyatı türlerinde yer verir. Yazara göre özellikle Yunus Emre, Pir Sultan Abdal, Dadaloğlu gibi âşıklar şiirlerinde sevgi ve hoşgörü konularına yer verir. Tekke edebiyatı temsilcilerinden olan Yunus Emre’nin insan sıcaklığı, insan severliğine dair olan görüşlerine yazarın *İnsan Ruhunun Haritası* eserinde yer verildiği görülür (Ümit 2019a: 124).

2.2. Hayatın Dönüm Noktaları

Hayatın dönüm noktalarından olan geçiş dönemleri, evrensel olarak türlü gelenekler çerçevesinde kutlanan törenlerle insanlar tarafından gerçekleştirilir. Geçiş dönemi olarak adlandırılan doğum, çocukluk çağı, sünnet, evlenme ve ölüm gelenekleri Anadolu’da hala büyük ölçüde muhafaza edilmektedir. Türklerin eski dini Şamanizm’den ve İslâm inançlarından izler taşıyarak icra edilen bu gelenekler, Türk toplumunda coğrafi, ekonomik ve yöresel farklılıklar sebebiyle çeşitlilik gösterir. Kişilerin hayata daha uyumlu olmalarını ve yalnızlık duygularına düşmemelerini sağlamak amacıyla gerçekleştirilen bu törenlerin her birinin kendine özgü ritüelleri vardır (Uysal-Günay 1990: 268).

Ahmet Ümit’in incelediğimiz eserlerinde doğum, evlenme ve ölüm ile alakalı uygulamalara yer verildiği tespit edilmiştir. Yazar bu törenlerde uygulanan âdet, gelenek ve göreneklerin geçmişten günümüze kadar farklı şekillerde uygulanarak toplumların vazgeçilmez kodlarını oluşturduklarını ifade eder.

2.2.1. Doğum

Geçiş dönemlerinden ilki olan doğum, soyun devamı ve ailede birey sayısının artması nedeniyle “gücün, dayanışmanın artması” manasına geldiği için toplumda mutluluk verici bir olay olarak kabul edilir. Özellikle küçük topluluklarda aileler, nüfuslarının çokluğu oranında kendilerini güçlü ve dayanıklı hissederler. Sedat Veyis

Örnek'e göre "çocuk, ailede ocağı tütür" sözü de toplumun bu konudaki değer yargısının göstergesidir (Örnek 2018: 184).

Gerçekleştirilen doğum olayından sonra doğum yapan kadının eski sağlığına kavuşabilmesi için bir süre dinlenmesi gerekir. Bu süreçte ailede yaş itibarıyla büyük olan kadınlar yeni anne olan kadının yanında bulunarak anneye ve bebeğe yardımcı olurlar. Bu uygulamaya Ahmet Ümit'in *Sis ve Gece* romanında, Fatma Hanım'ın doğum yapan kızına ve torununa bakması için köye gitmesi bağlamında yer verildiği görülür (Ümit 2017a: 267).

Doğum ritüellerinden sonra en önemli uygulama çocuğa ad konulmasıdır. Adın taşıdığı anlam çocuğun kişiliğini, geleceğini, toplum içindeki yerini ve başarısını belirleyeceği için yeni doğan çocuğa gelişigüzel bir isim verilmez. Dünyaya gelen bebeğe ad koyma işlevi sıradan bir olay olmadığı için küçük çapta olsa da belli ritüellerle yerine getirilir. Ahmet Ümit'in *Bab-ı Esrar* isimli eserinde dergâh önüne bırakılan isimsiz bebeğe Poyraz isminin verilmesi bu geleneğe örnek teşkil eder (Ümit, 2018a:193). Bu eserden hareketle çocuğa verilen adın doğduğu gün, ay, zaman ya da mevsimde meydana gelen doğa olayından kaynaklı olarak belirlendiğini ifade etmek mümkündür. Bu durumla bağlantılı olarak Ahmet Ümit'in, Rüzgâr ismini verdikleri torunları yazarın "*Olmayan Ülke*" isimli masal kitabının başkahramanı olmuştur (Ümit 2020b: 12).

2.2.3. Evlenme

Aile kuruluşunun en önemli adımı evliliktir. Dünyanın her yerinde bağlı bulunduğu kültür tipinin öngördüğü kurallara uydurularak gerçekleştirilen evlenme olayı; töre, âdet, gelenek ve görenek bakımından zenginlik içerir. Toplumun içinde bulunduğu kültürel durum evlenme biçimlerini belirlerken kendi toplum yapısına aykırı düşecek olanları da önlemeye çalışır (Örnek 2018: 255).

Türkiye'de kültürel değişimle birlikte büyük kentlerde kız ve erkeğin doğrudan tanışıp anlaşarak evlenmeleri yaygın iken, gelenekselliğin ağır bastığı kırsal yerlerde "görücü usulü" ile evlenme şekli görülür. Görücü usulünde ilk adım kız istemektir. *Sis ve Gece* isimli eserde Almanya'dan teyzesini ziyarete gelen Metin Bey, komşu Nurten Hanım'ın kızını görüp beğenir. Eserde teyzenin aracı olmasıyla komşu kızı Sevim ailesinden istenir ve nişan yapılır. Böylece Metin Bey ile Sevim Hanım görücü usulüyle evliliklerini gerçekleştirmiş olurlar (Ümit 2017a: 100).

Kız isteme geleneğinden sonra evliliğin ilk adımı olan nişan töreni gerçekleştirilir. Bu uygulamaya yazarın *Bab-ı Esrar* eserinde yer verilir. Eserde Zaim isimli şahsın nişanına pek çok kişi katılır. Davetlilerin, nişanda söylenen şarkılar eşliğinde oynadıkları ve bol bol eğlendikleri eserde ifade edilir (Ümit 2018a: 290).

Nişanlı olan çiftler arasında evliliğin gerçekleştiğini kanıtlayan unsur nikâhtır. Çiftler arasında kıyılan resmi nikâhtan sonra ailede yapılan dinî nikâh gelenekselleşmiş bir uygulamadır. Ancak kırsal bölgelerde sadece dinî nikâh kıyılarak gerçekleştirilen evlilikler de görülebilir. *Kavim* romanında ailesini geride bırakarak sevgilisi Murat ile Urfa'ya giden Evgenia'ya burada dinî nikâh yapılır. Çiftler arasında resmi nikâh daha sonra gerçekleştirilecektir ancak nikâhtan sonra ev halkının ve Murat'ın değişen

tutumlarına alışamayan Evgenia dinî nikâhlı eşinden ayrılarak İstanbul'a geri döner (Ümit 2010b: 62).

2.2.4. Ölüm

İnsan yaşamının dünyada sona erdiğinin göstergesi olan ölüm olayının gerçekleşmesinden sonra birçok töre, tören, ayin, kalıp davranış işlemleri gerçekleştirilir. Ölüm olayı gerçekleştikten sonra ilk yapılması gereken uygulamalardan biri olan çevreye duyurma işlemi genellikle haberciler aracılığıyla yapılır. *Ninata'nın Bileziği* isimli eserde Kadeş Savaşı'nda ölen kişilerin olduğu haberciler aracılığıyla yakınlarına iletilir ve bu durum sonucunda bazı evlerden ağıtların yükseldiği belirtilir (Ümit 2020c: 97). Buradan da anlaşılacağı üzere ölüm olayı sonucunda insanlar üzüntülerini ağıtlar söyleyerek dile getirirler.

Ölüm olayının duyurulmasından sonra toplumda uygulanan diğer ritüel ölen kişinin defnedilmesidir. Genellikle bütün toplumlarda gerçekleştirilen cenaze törenleri ölenin toplum tarafından sevilip seilmemesi doğrultusunda az ya da çok kişinin katılımıyla gerçekleştirilir. Bu doğrultuda yazarın *Kukla* isimli eserinde ölen Doğan'ın cenaze merasiminin şu şekilde gerçekleştirildiği tespit edilmiştir:

Eserde öncelikle Adnan, ölen kardeşi Doğan'ın cenaze merasimini yapmayı kendinin görevi olduğunu düşünerek gazetede ölüm haberini yayımlar. Törene fazla kişinin katılmayacağını düşünen Adnan, cenaze namazının kılınacağı Şişli Cami'ne gittiğinde gördüğü kalabalıktan dolayı bu düşüncesinde yanıldığını fark eder. Davudî bir sesle okunan ezanı dinleyerek caminin avlusuna giren Adnan, caminin bahçesinde sarkık bıyıklı, sert bakışlı, koyu renk giysili, orta yaş üzerinde olan insan topluluğuyla karşılaşır. Musalla taşının üzerindeki tabutu gören Adnan, yüze yakın çelenk olduğunu da ifade eder. Bir an cami avlusunda sessizlik olduğunu belirten Adnan, hocanın "Allahu ekber" deyişi ile cenaze namazının başladığını, ardından hocanın kesik kesik konuşmalarından sonra cami avlusundaki kalabalıktan koro halinde "iyi biliriz" seslerinin yükselmesinin ardından "Helal olsun" diye haykırdıklarını, konuşma biter bitmez ise kalabalığın dalgalanmaya başladığını tabutun eller üzerinde yükseldiğini nereden çıktığını göremediği kocaman bir Türk bayrağına sarılıp, kalabalık grubun omuzlarında "Ya Allah Bismillah, Allahu ekber" sesleri ile cenaze arabasına konulduğunu belirtir. Camide yapılan törenin ardından Zincirlikuyu mezarlığına getirilen cenaze defnedildikten sonra Kur'an okunur ve kalabalık grup dağılır (Ümit, 2019c: 428). Kanaatimizce Ahmet Ümit, kendi yaşamı ile bağlantılı olarak genç yaşlarında içinde bulunduğu politik olaylar neticesinde kaybettiği arkadaşının cenaze töreninde uygulanan âdet, gelenek ve göreneklere bir nevi bu eserde yer vererek Türk toplumu tarafından gerçekleştirilen ölüm sonrası ritüellerini okuyucuya aktarır.¹

2.3. Halk Bilgisi

Geçmişten günümüze devam eden gelenekler, görenekler ve âdetler halk bilgisini oluşturur. Bu doğrultuda halk bilgisi kavramlarını şu başlıklardan oluşur: "Halk ekonomisi, hekimlik, veterinerlik, dinî gelenekler, takvim, hava tahmini ve hukuk" (Uysal- Günay 1990: 268).

¹16. 10. 2019 tarihinde yayımlanan <https://www.youtube.com/watch?v=iuO62o4V5nw> programından hareketle yorumlanmıştır.

Ahmet Ümit'in, eserlerinde yer verilen halk bilgisi kavramları; "halk hekimliği", "halk hukuku", "halk takvimi" ve modern dönemde kullanılan "halk taşıtları" olmak üzere dört alt başlık altında tespit edilmiştir (Ümit 2019b: 71-72; Ümit 2010b: 60; Ümit 2010a: 13; Ümit 2019c: 1). Yazara göre toplumlar, mensubu olduğu grupların oluşturdukları sözlü şekilde uygulanan halk bilgisi geleneklerine bağlı olmakla birlikte bu ananevi unsurları farkında olmayarak günlük hayatın içinde kullanırlar.

2.4. Halk Dansları

Anadolu Türk'ünün duygu, düşünce ve kendine has bir anlayışı olduğunu belirten halk dansları her milletin gelenek ve göreneklerinden kaynaklanan yaşam biçimlerini yansıtmaları nedeniyle kültürün temel unsurlarındandır (Uysal- Günay 1990: 269).

Ahmet Ümit'in roman ve hikâyelerinde yapılan incelemeler sonucunda kahramanların daha çok hareketli müzikler eşliğinde dans ettikleri ve müzikli bir ortamda bulunması durumunda müziğin ritmine ayak uyduran kahramanların çeşitli hareketler yaparak türlü danslara başvurdukları tespit edilmiştir (Ümit 2007: 41; Ümit 2015: 493). Yazarın sadece *Bab-ı Esrar* isimli eserinde yer verilen "sema" dansı ile bu dansın tasavvufi bir mahiyet barındırdığını ifade etmek mümkündür (Ümit 2018a: 153). Böylece yazar Ahmet Ümit'in eserlerinde yer verilen dans çeşitlerinin farklı ritimlerdeki müziklerle yapıldığı ve bu müzikler doğrultusunda insanların dans hareketlerine ayak uydurarak dansları icra ettikleri belirtilir.

2.5. Seyirlik Oyunlar

Perde oyunu, gölge oyunu, hayal oyunu gibi isimlerle anılan Karagöz oyunu, beyaz bir perdenin arkasında yakılan ışıkla, deriden kesilmiş ve renklendirilmiş insan ve hayvan tasvirlerinin perdeye aksetmesi şeklinde oynatılır (Uysal- Günay 1990: 269).

Yazarın eserleri 'seyirlik oyunlar' yönünden çok fazla zengin değildir. Ahmet Ümit'in sadece *Sultanı Öldürmek* isimli eserinde Karagöz ve ortaoyunu unsurlarına yer verildiği görülür. Bu eserde Nüzhet'in odasına giren Müştak'ın dikkatini dışarıdan vuran gün ışığının camda oluşturduğu çizimler çeker. Kahramanın muhayyilesinde bu çizimler Hacivat- Karagöz oyunu perdesine benzetilir. Aynı eserde tarih hocası olan Tahir Hoca ve Müştak Bey, İstanbul'un fethini anlattıkları sırada dinleyicilerin sıkılmamaları için birbirlerine şaka yaparlar. Gerçekleştirilen bu davranış nedeniyle kahramanlar Kavuklu ve Pişekâr'a benzetilir (Ümit 2014a: 482; Ümit 2014a: 332). Ahmet Ümit'e göre seyirlik oyunların unsurlarına daha çok insanları güldürmek amacıyla hayatın her yerinde yer verilir.

2.6. Halk Müziği

"Daha çok kırsal bölgelerde yaşayan insanların geçmişten günümüze getirdiği kültür birikiminden kaynaklanan, millî usul, tavır, üslûp ve makam kurallarına dayalı olarak doğan ve halk arasında anonim tarzda yayılan halk müziği millî kaynaklı müzik türüdür."(Uysal- Günay 1990: 272).

Ahmet Ümit, eserlerinde yer verdiği müzikler aracılığıyla halkın müziğine bütüncül bir açıdan bakar. Yazar eserleri aracılığıyla klasik müziğin ve halk müziğinin Türk milletine ait olan öz müzik olduğuna dikkat çeker. Ona göre müziklerin barındırdığı

duygular evrenselidir ve bu duygular toplumu birbirine bağlar. *Elveda Güzel Vatanım* isimli eserde sevgiliye karşı duyulan aşk, özlem, kavuşma gibi evrensel konular “*Bir fırtına tuttu bizi, deryaya kardı. O bizim kavuşmamız a yârim, mahşere kaldı.*” sözleriyle türkülerde yer edinir (Ümit 2017b: 476). Halk sevinçlerini, üzüntülerini, yaşadıklarını müzikle dile getirir. Böylece halk türküleri aslında hayatın kendisini ifade eder. Bu bağlamda yazar, eserlerinde yer alan kahramanların dinledikleri müzikler aracılığıyla Anadolu’yu ve Anadolu insanının duygularını türküler aracılığıyla okuyucuya sunar. Eserde yer verilen türkülerde gurbet, ayrılık, özlem, hasret gibi nesiller boyu kuşaktan kuşağa devam eden duyguların ifadeleri vardır. Ayrıca yazarın eserlerinde yer verilen türküler ile kahramanların psikolojik durumlarının paralellik gösterdiği anlaşılır (Ümit 2010a: 316; Ümit 2020d: 311).

2.7. Çocukların ve Büyüklerin Oyunları

Oyun sözcüğü “hile”, “düzen” gibi anlamları dışında deyim, tiyatro, kukla gibi seyirlik gösteriler için de kullanılır. Oyunun esas manası ise çocukların ve büyüklerin boş zamanlarında herhangi bir üretim çabası olmaksızın sadece eğlenme yolu ile dinlenmelerini sağlayan eylemlerdir (Boratav 2016: 267).

Ahmet Ümit eserlerinde yer verdiği oyunlar ve oyuncaklar aracılığıyla, kültürü taşıyan unsurlardan birinin de oyunlar ve oyuncaklar olduğunu vurgular. Yazar, büyükler ya da çocuklar tarafından oynanan bu oyunlarla birlikte kuşaklar arasında devamlılık olduğu fikrini savunur.

Yazarın *Patasana*, *Kar Kokusu*, *Beyoğlu'nun En Güzel Abisi*, *Çıplak Ayaklıydı Gece* isimli eserlerinde türlü oyun çeşitlerine yer verilmesine rağmen *Kırlangıç Çılgılığı* isimli eserde daha fazla çocuk oyunları ve oyuncaklarına yer verildiği tespit edilmiştir. Bu eserde, sekiz dokuz yaşlarında olan oyun çağlarındaki çocukların oyun parkına giderek burada oyun oynamak istedikleri görülür. Oyun parkında çocuklar, modern dönemin kız çocuğu oyuncaklarından olan Barbie bebek konulmuş bir ceset ile karşılaşır. Olay yerine gelerek inceleme yapan başkomiser, cesedin yanına bırakılmış olan sarı saçlı bebeği kızının oyuncağına benzetir ancak daha sonra o bebek olmadığını fark eder. Bu eserin ilerleyen kısımlarında çocuk oyuncaklarından asaleti temsil eden mor renkli bir kamyonet, canlılığı temsil eden yeşil renkli bir kaplumbağa, kahverengi tüylü ayıcık, ihanetin temsili sarı renkli tren, ölümü belirten beyaz bir gemi, sonsuzluğun temsili olan mavi renkli uçak, turkuaz renkli oyuncak, gümüş renkli bir kovboy tabancası, siyah beyaz bir balina, pembe burunlu Pinokyo, kızıl renkli bir kartal, yıldız batırılmış ahşap bir kılıç, Barbie bebek ve altın rengi Volkswagen oyuncak bir araba resmi mantar panoya asılmış olarak karşımıza çıkar. Aynı eserin ilerleyen sayfalarında cesetlerin çocukların oyun oynamaları için kurulan dönme dolap, atlıkarınca, uçan salıncaklar ve tüfekte atış yapılan stanttan oluşan bir lunaparka bırakıldığı belirtilir (Ümit 2020d: 18- 21- 28- 33- 94- 136- 207- 246). Buradan da anlaşılacağı üzere yazarın eserlerinde yer verilen ‘çocuk ve büyüklerin oyunları’yla ilgili olarak kullanılan malzeme az değildir. Bu doğrultuda Ahmet Ümit, oyunları çocuklar için fiziksel gelişim, sosyalleşme ve eğitimin bir parçası olarak görür; bunun yanı sıra yetişkinler için ise oyunları hayata tutunma, kazanma gibi işlevlerde kullanıldığını belirtir.

2.8. Belirli Günler

Birlik ve beraberliği sağlayan resmî, dinî ve mevsimlik bayramlar ile ilgili gelenekler ve inanışlar Türk toplumunda önemli bir yere sahiptir. Ahmet Ümit'in incelenen eserlerinde dinî bayramlara, özel günlere ve mevsimlik bayramlara (Ümit 2020c: 36-38) yer verildiği tespit edilmiştir. Yazarın eserlerinde yer alan belirli gün kutlamaları toplumların sahip oldukları gelenek ve görenekler dâhilinde belirli ritüeller eşliğinde kutlanarak insanlar arasındaki birlik ve beraberliği temsil eder. Ayrıca yazarın eserlerinde yapılan incelemelerden anlaşılacağı üzere belirli günlerde gerçekleştirilen uygulamalar ve bu günlerde oynanan oyunlar bazı farklılıklarla geçmişten günümüze değişimler göstererek nesiller boyunca varlığını devam ettirir. Böylece Ahmet Ümit, eserlerinde yer verdiği bayram ritüelleriyle toplumların geleneklerine sıkı sıkıya bağlı olduklarına dikkat çeker (Ümit 2014b: 187; Ümit 2010a: 109-111; Ümit 2018b: 91).

2.9. Halk Mimarisi

Halk mimarisi, halkın kendisi için oluşturduğu nesnel yaşam çevresidir. Halk mimarisi incelendiğinde; toplumun değer yargıları, aile ve akrabalık ilişkileri, gelenek ve görenekleri, sosyal ve toplumsal organizasyon hakkında bilgi veren kültürel öge olarak karşımıza çıkar (e-kitap).

Maddi kültür unsurlarından olan mimari, toplumların duyuş, düşünüş ve hayatı algılayışlarının somut bir yansıması olarak mimari yapılarda kendilerine yer bulur. Bu doğrultuda mimari eserler üzerinde toplumların tarihi gelişim süreçlerinde gösterdikleri değişimlerin etkisini görmek mümkündür.

Ahmet Ümit, eserlerinde mimari konusunda yaşadığı dönemin Türk mimarî yapılarına ve çeşitli amaçlarla gerçekleştirdiği yurtdışı seyahatlerinde gözlemlediği yabancı toplumların mimari yapılarına yer verir. Yazar, eğitim görmek için gittiği Moskova'nın mimari yapısına *Kar Kokusu* isimli eserinde yer verir. Burada Moskova'nın mimari yapıları şu şekilde ifade edilir:

"İki gündür aralıksız yağan kar akşamüzeri durdu. Moskova'nın gri silüeti geceyle birlikte mavi bir ayaza büründü. Kenti çevreleyen birbirinin aynı apartmanlardan merkezdeki yüzyıllık görkemli taş yapılara, devlet binalarının kıvılcık yıldızlı kulelerinden ünlü katedrallerin altın kubbelere kadar, camdan bir gecenin içine gömülen bu yaşlı kent, pusulasını yitirmiş, nereye gittiğini bilmeyen buzdan bir gemiyi benziyordu" (Ümit 2019d: 5).

Böylece yazar yaptığı benzetmeyle yaşanan coğrafyada oluşturulan mimari yapılara toplumların psikolojik durumlarını yansıttıklarını belirtir.

Ayrıca yazar eserlerinde mimari yapılar oluşturulurken toplumların coğrafi konumları, ekonomik durumları ve kültürel faktörler gibi etkenlerin de göz önünde bulundurulduğuna dikkat çeker. Ahmet Ümit'in *Bab-ı Esrar* isimli eserinde çocuk yaşta Konya'ya gelen Karen Kimya'nın ağzından bu bölgenin coğrafi durumundan kaynaklı olarak kerpiçten yapılmış olan evin mimarisi şu şekilde açıklanır:

"Kocaman bir eve inmiştik; kerpiçten yapılmış bir ev. Ne Londra'nın evlerine benziyordu, ne de işçi mahallelerinin iki katlı evlerine... Bir sürü odası vardı, ince bir oyma işçiliğiyle süslenmiş kanatlı ahşap kapılar, kafesli pencereler, ağaçlarla kaplı geniş bir bahçe, bahçede sarıklı mezar taşları. Üzerine Arap harfleri yazılmış yazılar."

Önce heykel sanmıştım onları. Babam söylemişti mezar taşı olduklarını” (Ümit 2018a: 25).

Burada yazar, eserin kahramanı Karen’in ifadeleriyle geçmişten günümüze devam eden hayata bakışı mimari yapı üzerinden oyucuya sunar. Geçmiş zamanlarda geniş ailelerin bir arada yaşamaları nedeniyle çok odalı evlerin kurulması ve kafesli pencerelerin bahçeye açılması yaşamı ifade eder. Devam eden yaşam içerisinde bahçede bulunan Arap harfli mezar taşları ise yaşamın son bulacağına ifadesidir. Bu doğrultuda yazar, mimari yapılarında zamanla değişip dönüştüğünü gözler önüne sererek okuyucuya geçmiş zamanlarda kurulan mimari yapılarla günümüzdeki mimari yapılar arasında kıyaslama yapmasını sağlar.

2.10. Giyim Kuşam

Daha çok soğuk- sıcak gibi dış etmenlerden korunmak amacıyla meydana çıkan giyim kuşam kültürü kullanıldıkları yere, coğrafyaya ya da ekonomik şartlara göre farklılık gösterirler. Geçmişten günümüze “Anadolu insanının giysileri birbirine benzemekle birlikte giyiniş biçimleri, tercih edilen renkler yöreden yöreye farklılık gösterir” (Uysal- Günay 1990: 272).

Ahmet Ümit’in incelenen eserlerinde insanların genel olarak kullandıkları kıyafetler yöreden yöreye farklılık gösterir. Eserde yer verilen kıyafetler iş kıyafetleri ya da tören kıyafetleri olarak kullanıldıkları yerlere göre nitelendirilir. İnsanların düğün, bayram gibi mutluluk veren özel günlerde daha renkli ve desenleri çok olan kıyafetler tercih ederken; cenaze ya da yas gibi üzüntü verici durumlarda daha sade ve koyu renkli kıyafetler tercih ettikleri yazarın eserlerinden anlaşılmaktadır. Bu bağlamda Ahmet Ümit’in *Kavim* isimli eserinde sevgilisi Yusuf’un ölümü nedeniyle yas tutan Meryem’in siyah kıyafetler tercih ettiği “Çok bekletmiyor Meryem, birkaç dakika sonra görünüyor odamın kapısında; hâlâ yas tutuyor olmalı, tepeden tırnağa siyahlar içinde. Siyah uzun bir manto, siyah bir eşarp, siyah eldivenler” ifadeleriyle belirtilir (Ümit 2010b: 332).

Ahmet Ümit’in eserlerinde, kullanıldıkları yerlere göre farklı kıyafetler tercih edilmesinin yanı sıra değişen toplum yapısıyla alakalı olarak Batı modasına uygun tarzda üretilen giysilerin kahramanlar tarafından daha fazla kullandıkları da dikkat çeken diğer bir husustur. Bu durum da yazarın *Sultanı Öldürmek* isimli eserinde Mümtaz Bey’in tercih ettiği kıyafetler doğrultusunda

“Kırlı duman rengi paltomun altına, lacivert ceketimi, onun içine de solgun mavi gömleğimi giymiş, tabii vişneçürüğü kravatımı takmayı da unutmamış, bacaklarıma ise siyah pantolonumu geçirmiştım. Mevsimlik, siyah makosen ayakkabılarım, bu karlı hava için biraz uygunsuz kaçsa da idare ederdi”

ifadeleri ile okuyucuya aktarılır (Ümit 2014a: 22).

2.11. El Sanatları

İnsanların dış etkenlere karşı beliren ihtiyaçlarından doğan ve giderek toplumların yapılarına ve geleneklerine, zevklerine, kültürlerine göre değişik özellikler gösteren el sanatları çeşitli ihtiyaçlara cevap verirken süsleme sanatı olarak gelişmiştir. Geleneksel el sanatları içinde önemli bir yeri olan halıcılık ve kilimcilik, renklerin dile

getirildiği, toplum zekâsının ve inceliğinin belirlediği bir sanat dalı olarak karşımıza çıkar (Uysal- Günay 1990: 273).

Ahmet Ümit'in eserlerinde insanların günlük yaşamlarında kullandıkları estetik değerlerle bağlantılı olarak daha çok halıcılık, demircilik, süslemecilik gibi halk sanatlarına ve bu el sanatlarının oluşturduğu geleneksel meslek dallarına yer verildiği tespit edilmiştir. Yazarın eserlerinde yer verilen dokumacılık sanatı üzerinde kullanılan desen, motif ya da renklerle insanların üslupları ve zihniyetlerinin yansıtıldığı görülür.

Yazarın *Beyoğlu'nun En Güzel Abisi* isimli eserinde Ferhat Çerağ Kültür Merkezi müdiresi Nazlı Hanım'ın odasında kullanılan el sanatı ürünleri

“Zeminde canlı renklerle dokunmuş bir Bünyan halısı, el yapımı, büyükçe ahşap bir masa, sütlü kahverengi kadife koltuklar... Dört kişinin rahatça oturabileceği uçuk yeşil bir divan, köşelerinde nakışlı kırilentler. Odanın duvarları, ilkokullardaki sergileri andırıyordu... Her yere resimler yapıştırılmıştı, birkaçı Claude Monet'nin tabloları, ama çoğu acemi ellerin hevesli çizimleri... Sadece masanın arkasındaki kocaman duvarda resim yoktu. Benim evdekinden biraz daha küçükçe, eski bir ahşap saat asılmıştı”

şeklinde okuyucuya aktarılır (Ümit 2015: 244). Burada yazar değerini hiçbir zaman kaybetmeyen el sanatları ürünlerinin millî kültürü yansıtan canlı birer varlık olduklarını belirtir.

2.12. Mutfak

Türklerin zengin bir mutfak kültürü vardır. Bu kültürün kaynağı Orta Asya olmakla birlikte Türk soyunun göçüp geçtiği her yöreden bu kültüre katkılar olmuş ve buralarda izleri kalmıştır. Türk mutfağı saray mutfağı ve mahallî mutfak olarak ikiye ayrılmaktadır. Halk mutfağı her dönemde olduğu gibi bugün de varlığını sürdürmektedir. Bu mutfağın ürünü olan yemekler yörenin ekonomik imkânlarına, insanların yemek pişirme alışkanlıklarına bağlı kalmıştır. Çok çeşitli olan bu yemekler temelde birbirine yakın, birbirini bütünleyen özellikler göstermektedir (Uysal- Günay 1990: 274).

Ahmet Ümit'in eserlerinde, 'halk mutfağı' ile ilgili unsurlara geniş ölçüde yer verilmektedir. Yazarın eserlerinde zengin yemek kültürü ve içecek çeşitlerinden sonra yenilen tatlı ve meyvelere de yer verilmesiyle halk mutfağının zenginliklerinin gözler önüne serildiğini belirtmek mümkündür. Ayrıca eserlerde her yörenin kendine özgü yemek kültürü olduğu belirtilir. Ahmet Ümit, Türk mutfak kültürünün yabancı toplumların yemek türleriyle benzerlik gösterdiğini ve farklı milletlerin yemek kültürlerine etki ettiğini eserlerinde kullandığı yemekler aracılığıyla okuyucuya sunar. Bu durum *Beyoğlu Rapsodisi* romanında Selim ile Katya'nın konuşmalarından şu şekilde olduğu belirtilir:

“Biz kadehleri masaya koymadan, garsonumuz isteklerimizi yetiştirmişti bile. Gâvurdağı salatasını, haydariyi, tulum peynirini yanlarında fırından yeni çıkmış kocaman bir pideyle birlikte masamıza yerleştirdi. Katya hiç nazlanmadan Gâvurdağı salatasına uzandı. Ben de bir parça pide kopartıp, arasına tulumpeyniri koydum.

...

Salatayı ağzına atıp çiğnerken, bakışlarını üzerimden almamıştı. Ne yapmak istiyordu bu kadın? Konuyu değiştirmek için sordum:

“Sizde, yani Ruslar’da kebab var mı?”

“Bizde şaşlık diye bir yemek var. Sizin kebabların yerini pek tutmaz. Etler iri iri şişlere geçirilir. Sosu neredeyse hiç yoktur” (Ümit 2014b: 244-245-246).

Yazarın eserlerinde içinde yetiştiği kültür ortamı –Gaziantep- ile bağlantılı olarak değişik yöre yemeklerinin isimlerine yer verilir. Ahmet Ümit, özellikle Anadolu yemeklerine ve bu yemeklerin yanında hazırlanan mezelere hayrandır. Anadolu yemeklerine hayran olan yazar bu tatların gelecek nesillere aktarılması gerektiğini düşünerek özellikle *Patasana* isimli eserinde bazı yemeklerin tariflerini eser kahramanları aracılığıyla okuyucuya sunar (Ümit 2010a: 164- 176- 304).

Ahmet Ümit’in eserlerinde içecek türlerine de geniş ölçüde yer verildiği tespit edilmiştir. Sıcak ve soğuk içecekler (Ümit, 2019d: 249; Ümit, 2017b: 474) olmak üzere iki grupta sınıflandırılan içecek türleri günlük yaşamın her vaktinde insanlar tarafından tüketilir. Yazarın eserlerinde manevi anlamıyla bağlantılı olarak daha çok Türk kahvesine yer verildiği görülür. Genellikle misafire ikram edilmek amacıyla pişirilen kahveye yazarın *Beyoğlu Rapsodisi*, *İstanbul Hatırası*, *Sultanı Öldürmek*, *Patasana* ve *Kavim* isimli eserlerinde yer verildiği tespit edilmiştir (Ümit 2014b: 227; Ümit 2014c: 208- 556; Ümit 2014a: 137; Ümit 2010a: 102-105; Ümit 2010b: 66).

3. Sonuç

Türk romanı içerisinde eserlerini polisiye tarzda gerçekçi bir anlayışla kaleme alan Ahmet Ümit, içinde yetişmiş olduğu toplumun zengin kültürel unsurlarının getirmiş olduğu avantajla Anadolu insanı ve folkloru ile iç içe olan yazarlarımızdan biridir. Ahmet Ümit’in eserlerinde yetiştiği zengin sözlü kültür ortamı ile bağlantılı olarak âdet, gelenek ve göreneklerin içinde kendi yaşamından kesitlere de sıklıkla yer verdiği anlaşılır.

Yazar, küçüklüğünde annesinden dinleyerek öğrendiği masallarla *Masal Masal İçinde* ve *Olmayan Ülke* isimli iki masal kitabı oluşturarak bu eserlerde masal motiflerine sıklıkla yer vermiştir. Bu eserler halk edebiyatının dallarından biri olan masal türünü ifade etmesi yönüyle halk kültürü yönünden yoğundur. *Ninatta'nın Bileziği* isimli eser ise Kadeş Savaşını konu edinen destan metni olması yönüyle halk folklorunun dallarından birini oluşturmaktadır. Bu yönüyle eser folklorik unsurlar bağlamından zengindir. Güneydoğu Anadolu'nun zengin mutfak kültürü içerisinde yetişmiş olan Ahmet Ümit, bu kültürel unsura *Patasana* isimli eserinde farklı yemek çeşitlerine yer vererek okuyucuya sunar. Türk milletinin kültürel değerlerine yoğun şekilde yer verilen bu eserde mutfak kültürünün yanı sıra yöre giyimi unsurlarına büyük oranda yer verilmektedir. Geniş kültürel birikimini *Bab-ı Esrar* romanıyla ortaya koyan yazar, bu eserde tekke edebiyatı unsurlarına geniş ölçekte yer vererek okuyucuyu bilgilendirir.

Ahmet Ümit’in eserlerinde özellikle destan, efsane, ağıt, ninni, masal, atasözü, deyim gibi halk edebiyatı ile ilgili türlere yer verilmektedir. Eserlerde ustaca kullanılan halk kültürü unsurları romanlara ayrı bir canlılık ve zenginlik katar. Bu durum eserlerde akıcılık oluşturarak okuyucunun sıkılmasının önüne geçer. Eserlerde aktarılan halk edebiyatı ve halk bilimi unsurları İstanbul Türkçesi ile okuyucuya sunulur. Günlük hayatın içinde kullanılan atasözleri, deyimler, dualar ya da beddualar yazarın

eserlerindeki kahramanlar tarafından oldukça doğal kullanılır. Halka mal olmuş olan bu sözler ve kalıplar dolayısıyla okuyucu tarafından yadırganmaz.

Ahmet Ümit'in romanlarında folklorik unsurlara bu kadar fazla yer verilmesinin nedeni yazarın mensubu olduğu toplumda halk kültürü unsurlarının çok çeşitli ve zengin olmasıdır. Bu zenginliklerin yanında yazar zengin hayal dünyasını da katarak oluşturduğu eserlerinde tasvirlerle yer vermek yerine okuyucuların da hayal kurmasını sağlayan –masal- halk bilimi unsurlarını kullanır. Ahmet Ümit, eserlerinde Türk toplumunun geçmişinden kopartılmak istendiği, kimliğiyle bağlarının zayıfladığı bir noktada bu durumun doğuracağı olumsuz sonuçları işler ve bu olumsuzlukların çözümlenmesi için eserlerinde Türk toplumunun kültürel genetiğini oluşturan millî kültür unsurlarına çokça yer verir. Yazar eserleri aracılığıyla toplumdaki kültür kalıplarını ve olayları sembollerle okuyucuya aktarır. Yazar toplumun dikkatini bu sözlü kültür unsurlarına çekerek halk bilimi unsurlarının nesiller boyunca devam ettirilmesini sağlar.

Netice olarak Ahmet Ümit, eserlerinde insanların hayatlarında farkında olarak ya da olmayarak benimsedikleri, kültür unsurlarını gerçekçi olarak bilinçli bir şekilde işler. Bu da yazarın içinde yaşadığı toplumun kültür öğelerine önem vererek halk kültürüne yabancı bir aydın olarak yaşamadığının kanıtı niteliğindedir.

KAYNAKÇA

- Boratav, Pertev Naili. 2016. *100 Soruda Türk Folkloru*. Ankara: BilgeSu Yayınları.
- Örnek, Sedat Veyis. 2018. *Türk Halkbilimi*. Ankara: BilgeSu Yayınları.
- Uysal, Ahmet Edip. –Günay, Umay. 1990. “Bir Kültür Unsuru Olarak Folklor Konusunda Bazı Genel Bilgiler”, *Millî Kültür Unsurlarımız Üzerine Genel Görüşler*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Ümit, Ahmet. 2007. *Tapınak Fahişeleri*. İstanbul: Güncel Yayıncılık.
- Ümit, Ahmet. 2010a. *Patasana*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Ümit, Ahmet. 2010b. *Kavim*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Ümit, Ahmet. 2014a. *Sultanı Öldürmek*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Ümit, Ahmet. 2014b. *Beyoğlu Rapsodisi*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Ümit, Ahmet. 2014c. *İstanbul Hatırası*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Ümit, Ahmet. 2015. *Beyoğlu'nun En Güzel Abisi*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Ümit, Ahmet. 2017a. *Sis ve Gece*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Ümit, Ahmet. 2017b. *Elveda Güzel Vatanım*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Ümit, Ahmet. 2018a. *Bab-ı Esrar*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Ümit, Ahmet. 2018b. *Aşk Köpekliktir*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Ümit, Ahmet. 2019a. *İnsan Ruhunun Haritası*. İstanbul: Everest Yayınları.

Ümit, Ahmet. 2019b. *Çıplak Ayaklıydı Gece*. İstanbul: Everest Yayınları.

Ümit, Ahmet. 2019c. *Kukla*. İstanbul: Everest Yayınları.

Ümit, Ahmet. 2019d. *Kar Kokusu*. İstanbul: Everest Yayınları.

Ümit, Ahmet. 2020a. *Masal Masal İçinde*. İstanbul: YKY Yayınları.

Ümit, Ahmet. 2020b. *Olmayan Ülke*. İstanbul: YKY Yayınları.

Ümit, Ahmet. 2020c. *Ninatta'nın Bileziği*. İstanbul: YKY Yayınları.

Ümit, Ahmet. 2020d. *Kırlangıç Çığılığı*. İstanbul: YKY Yayınları.

Ümit, Ahmet. 2021. *Kayıp Tanrılar Ülkesi*. İstanbul: YKY Yayınları.

<https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-80990/halk-mimarisi.html//23.06.2022>.

<https://www.youtube.com/watch?v=iuO62o4V5nw//20.06.2022>.